

LUBOMÍR
NÁTR

Rozvoj
trvale
neudržitelný

ᵀᵇ

LUBOMÍR
NÁTR

Rozvoj trvale neudržitelný

Univerzita Karlova v Praze
Nakladatelství Karolinum
Praha 2005

Seznam rámečků

Rámeček 1: Pěstování polních plodin	12
Rámeček 2: Rizika začínajících změn globálního klimatu	17
Rámeček 3: Hodnocení spotřeby zdrojů a produkce odpadů ve výrobě	22
Rámeček 4: Ekologická stopa a její hodnoty	25
Rámeček 5: Zvyšování lidské populace	33
Rámeček 6: Světové zdroje energie	41
Rámeček 7: Vztah mezi ekonomickou úrovní státu a jeho produkcí CO ₂	45
Rámeček 8: Koloběh uhlíku a zvyšování koncentrace CO ₂ v atmosféře Země	50
Rámeček 9: Finanční hodnota služeb poskytovaných přírodou	58
Rámeček 10: Voda	60
Rámeček 11: Virtuální voda a závlahy	65
Rámeček 12: Jakou část primární produkce rostlin si přivlastňuje lidstvo?	69
Rámeček 13: Mezivládní panel o příčinách a důsledcích antropogenních změn klimatu	72
Rámeček 14: Produkce potravin	77
Rámeček 15: Proč petrochemické zemědělství?	80
Rámeček 16: Stravovací návyky a trvale udržitelný rozvoj?	86

Rozvoj trvale neudržitelný

Lubomír Nátr

Trvale udržitelný rozvoj se stal až zcela bezobsažným pojmem politiků a ekonomů i obecnou nadějí málo domyšlených výhledů slibujících trvalou bezproblémovou existenci lidských společností na této planetě. V protikladu s tímto optimistickým očekáváním budoucího vývoje se autor této publikace snaží ukázat reálnější tvář stávajícího vztahu člověka k přírodě a s tím související problematičnost obecného očekávání dalšího ekonomického růstu i blahobytu obyvatel v nejbohatších i nejchudších zemích světa.

Samotná definice trvale udržitelného rozvoje, a to ve své původní podobě uvedené ve zprávě Naše společná budoucnost i jejích mnoha odvozeních, představuje krásnou všelidskou ideu. Leč je to spíše jen ideová proklamace postrádající konkrétní definující hodnotu. Vždyť obecně přijímaná priorita současných ekonomických zájmů by přeci měla být odsunuta až za prioritu přírodních zákonů, protože i v technicky nejvyspělejších zemích pokračuje závislost lidí na přírodě srovnatelně, i když někdy odlišným způsobem, se závislostí našich prapředků. Služby ekosystémů trvale přispívají k obecnému blahobytu takovou měrou, že jejich zhroucení by postihlo především lidi.

Bližší představu o konkrétním pojetí této publikace poskytuje přehled jejího obsahu na druhé straně této informace.

Publikace je členěna na vlastní text a rámečky, které obsahují především konkrétní údaje o nejrůznějších aspektech čerpání přírodních zdrojů člověkem i charakteristice spotřeby či vlivů člověka na přírodu. Do těchto rámečků je vložena řada tabulek a grafů poskytujících konkrétní údaje.

Pokud Vás tato tematika zajímá, zkuste touto knížečkou alespoň listovat. Její vyznění možná působí neradostně. Radost v tomto kontextu budoucnosti lidstva však nepochybně není na místě. Ale snad ještě nenastal čas definitivního konce nadějí na změnu člověčích priorit, opravu ekonomických zákonů, a tedy opětů návrat člověka do přírody – nikoliv „na stromy“, ale k důstojnému a harmonickému životu v souladu s přírodou. Snad stojí zato si opakovaně a stále připomínat, že příroda bez lidí už byla a zase může být.

Publikace vyšla v Nakladatelství Karolinum v Praze v říjnu 2005.

Je možné ji zakoupit nebo objednat (na dobírku) ve vybraných knihkupectvích nebo přímo v Reprezentační prodejně Nakladatelství Karolinum, Celetná 18, Praha 1, telefon 224 491 448, fax 224 212 671, e. mail knihkupectvi@ruk.cuni.cz.

Objednat lze i přes internet: <http://cupress.cuni.cz>.

Cena: 120 Kč (v říjnu 2005 sleva)

Obsah

1 Trvale udržitelný rozvoj

- 1.1 Definice
- 1.2 Trvale udržitelné zemědělství
- 1.3. Kompas ukazující k trvalé udržitelnému rozvoji
- 1.4. Ekologická stopa
- 1.5. Optimismus nových technologií
- 1.6. Problémy stávajících definic

2. Varující hlasy nedávných dějin

- 2.1. Mlčící jaro
- 2.2. Meze růstu
- 2.3. Naše společná budoucnost
- 2.4. Další autoři a další publikace.

3. Člověk a planeta Země

- 3.1. Jde o přežití
- 3.2. Země na misce vah.
- 3.3. O horách, řekách, slonech a lidech
- 3.4. Krajiny vnitřní a vnější.
- 3.5. Využívání primární produkce rostlin na příkladu Rakouska.
- 3.5. Závod s časem. Texty morální ekologie.

4. Rostliny, potraviny a lidé.

- 4.1 Plodiny a člověk
- 4.2. Plevel
- 4.3. Plodiny, potraviny a minerální hnojiva.
- 4.4 Zemědělská etika a problémy 21. století

5. Rozvoj trvale neudržitelný

6. Závěr

7. Seznam literatury